

Do: Rządowe Centrum Legislacji , Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Dotyczy: Uwagi do projektu UD260 – nowelizacja ustawy Prawo restrukturyzacyjne i ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych

Szanowni Państwo,

Przedstawiam uwagi do projektu UD260, odnoszące się do zgodności proponowanych rozwiązań z dyrektywą 2019/1023 (tzw. dyrektywa restrukturyzacyjna) oraz do praktyki stosowanej w innych państwach UE. W mojej ocenie część przepisów projektu może prowadzić do nadmiernego uprzywilejowania wspólników spółek kosztem wierzycieli oraz ograniczać możliwość skutecznego zawierania układów pozasądowych.

1. Sprzeciw wspólnika jako blokada układu

Odniesienie do projektu UD260: art. 119 ust. 3–5 oraz art. 119a projektu

Projekt przewiduje, że wierzyciel posiadający zabezpieczenie rzeczowe (w tym wspólnik spółki) może skutecznie zablokować układ poprzez sprzeciw, nawet jeśli:

- większość wierzycieli głosuje „za”,
- banki zabezpieczone hipotecznie akceptują redukcję długu,
- układ umożliwia odzyskanie płynności w okresie 24 miesięcy.

Uwagi:

- Dyrektywa 2019/1023 w art. 11 ust. 1–2 dopuszcza tzw. *cross-class cram-down*, czyli zatwierdzenie układu mimo sprzeciwu jednej klasy wierzycieli, jeśli układ jest korzystniejszy niż upadłość.
- Projekt UD260 nie wykorzystuje tej możliwości w odniesieniu do wspólników posiadających zabezpieczenia, co prowadzi do sytuacji, w której **interes właścicielski przeważa nad interesem wierzycieli finansowych**.

2. Brak obligatoryjnej klasy wspólników

Odniesienie do projektu UD260: art. 161 ust. 1–3 projektu

Projekt nie przewiduje obowiązkowego tworzenia klasy wspólników, nawet jeśli posiadają oni wierzytelności wobec spółki (np. pożyczki wspólników).

Uwagi:

- W wielu państwach UE wspólnicy stanowią **odrębną klasę**, zaspokajaną w ostatniej kolejności (np. Niemcy – *Eigenkapitalersatzrecht*, Holandia – WHOA).
- Dyrektywa 2019/1023 w art. 9 ust. 4 wskazuje, że klasy wierzycieli powinny odzwierciedlać ich rzeczywiste interesy ekonomiczne.
- Wspólnicy, jako podmioty kontrolujące spółkę, powinni być klasyfikowani **poza klasami wierzycieli finansowych**, niezależnie od posiadanych zabezpieczeń.

3. Odsetki od pożyczek wspólników w okresie niewypłacalności

Odniesienie do projektu UD260: brak regulacji w art. 87–89 oraz art. 161 projektu

Projekt nie wprowadza zakazu:

- naliczania odsetek od pożyczek wspólników w okresie niewypłacalności,
- ustanawiania zabezpieczeń (np. hipotek) na rzecz wspólników w tym okresie.

Uwagi:

- W Niemczech (InsO § 39 ust. 1 pkt 5) pożyczki wspólników są traktowane jak **kapitał własny**, a odsetki nie są zaspokajane przed innymi wierzycielami.
- W Holandii (WHOA) wspólnicy nie mogą uzyskać lepszego traktowania niż wierzyciele finansowi.
- Dyrektywa 2019/1023 w art. 4 ust. 6 wskazuje, że państwa członkowskie powinny zapobiegać nadużyciom restrukturyzacji przez właścicieli.

Brak takich regulacji w projekcie UD260 może prowadzić do:

- sztucznego powiększania zadłużenia,
- pogłębiania niewypłacalności,
- uprzywilejowania wspólników kosztem wierzycieli.

4. Zgodność projektu z celem dyrektywy 2019/1023

Odniesienie do projektu UD260: całość zmian w art. 3–5, 87–89, 119–119a, 161

Dyrektywa restrukturyzacyjna podkreśla, że celem postępowania jest:

- umożliwienie przedsiębiorcy odzyskania płynności,
- redukcja zadłużenia,
- ochrona miejsc pracy,
- unikanie upadłości.

Projekt UD260 w obecnym kształcie:

- wzmacnia pozycję wspólników kosztem wierzycieli,
- utrudnia zawieranie układów pozasądowych,
- nie wykorzystuje mechanizmów *cram-down* przewidzianych w dyrektywie,
- może zwiększyć liczbę upadłości zamiast restrukturyzacji.

5. Porównanie z rozwiązaniami w innych państwach UE

Niemcy (InsO + StaRUG)

- Pożyczki wspólników traktowane są jak **kapitał własny**.
- Odsetki od takich pożyczek nie są zaspokajane przed wierzycielami finansowymi.
- Wspólnicy nie mogą blokować układu, jeśli większość klas go popiera (*cross-class cram-down*).

Holandia (WHOA)

- Wspólnicy stanowią odrębną klasę, zaspokajaną **po wszystkich wierzycielach**.
- Wspólnik nie może zablokować układu, jeśli jest on korzystniejszy niż upadłość.
- Zabezpieczenia ustanowione w okresie niewypłacalności mogą zostać uznane za nieważne.

Francja (Sauvegarde / Redressement judiciaire)

- Wspólnicy nie mają prawa blokowania układu.
- Sąd może zatwierdzić układ mimo sprzeciwu klasy wierzycieli, jeśli układ jest korzystniejszy niż likwidacja.

Hiszpania (Ley Concursal)

- Wspólnicy są klasyfikowani jako ostatnia grupa.
- Odsetki od pożyczek wspólników w okresie niewypłacalności nie są zaspokajane.

Wniosek: Projekt UD260 odbiega od standardów europejskich, które konsekwentnie ograniczają możliwość wpływania wspólników na restrukturyzację, jeśli ich interes jest sprzeczny z interesem wierzycieli.

6. Podsumowanie

W mojej ocenie projekt UD260 wymaga zmian, aby:

- zapewnić zgodność z dyrektywą 2019/1023,
- ograniczyć możliwość blokowania układów przez wspólników,
- wprowadzić obowiązkową klasę wspólników,
- zakazać naliczania odsetek od pożyczek wspólników w okresie niewypłacalności,
- uniemożliwić ustanawianie zabezpieczeń na rzecz wspólników w tym okresie,
- wzmocnić pozycję wierzycieli finansowych i handlowych,
- zwiększyć skuteczność restrukturyzacji pozasądowych.